

ANALIZA REZULTATOV POROČANJ O STANJU OHRANJENOSTI VRST IN HABITATNIH TIPOV PO DIREKTIVI O HABITATIH TER DIREKTIVI O PTICAH

ANALYSIS OF THE RESULTS OF REPORTS ON THE CONSERVATION STATUS OF SPECIES AND HABITAT TYPES UNDER THE HABITATS DIRECTIVE AND THE BIRDS DIRECTIVE

Tjaša PRŠIN

Strokovni članek

Ključne besede: poročanje, Natura 2000, Direktiva o habitatih, Direktiva o pticah, stanje ohranjenosti

Key words: reporting, Natura 2000, Habitats Directive, Birds Directive, conservation status

IZVLEČEK

Države članice Evropske unije morajo Evropski komisiji vsakih 6 let poročati o stanju ohranjenosti habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst, navedenih v prilogah Direktive o habitatih in Direktive o pticah. Slovenija je po Direktivi o habitatih do zdaj poročala trikrat, po Direktivi o pticah pa štirikrat. Stanje ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov iz Direktive o habitatih se ocenjuje s štirimi kategorijami: ugodno stanje ohranjenosti (FV), nezadostno stanje ohranjenosti (U1), slabo stanje ohranjenosti (U2) ter neznano stanje ohranjenosti (XX). V poročilu po Direktivi o pticah so bili podani kratkoročni (12-letni) in dolgoročni (21- do 39-letni) populacijski trendi: naraščajoč (I), stabilen (S), padajoč (D), nihajoč (F), negotov (U) in neznan (Unk). Prispevek povzema in primerja rezultate poročanj po Direktivi o habitatih za zadnja tri poročevalska obdobja ter Direktivi o pticah za zadnji dve poročevalski obdobji.

ABSTRACT

Every six years, the Member States of the European Union are required to report to the European Commission on the conservation status of the habitat types as well as plant and animal species listed in the Annexes to the Habitats Directive and the Birds Directive. So far, Slovenia has reported three times under the Habitats Directive and four times under the Birds Directive. The conservation status of plant and animal species and habitat types in the Habitats Directive is assessed by four categories: favourable conservation status (FV), unfavourable - inadequate (U1), unfavourable - bad (U2) and unknown (XX). The report under the Birds Directive identified short-term (12-year) and long-term (21- to 39-year) population trends: increasing (I), stable (S), decreasing (D), fluctuating (F), uncertain (U) and unknown (Unk). The paper summarizes and compares the results of reports under the Habitats Directive for the last three reporting periods and the Birds Directive for the last two reporting periods.

1 UVOD

Osrednji del evropske zakonodaje s področja varstva narave temelji na omrežju posebnih varstvenih območij, imenovanem Natura 2000. Pravno podlago omrežja predstavljata Direktiva o pticah (Direktiva Sveta z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic (79/409/EGS)) in Direktiva o habitatih (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst).

Direktiva o habitatih v 17. členu zavezuje države članice k poročanju o izvajanju ohranitvenih ukrepov, določenih v prvem odstavku 6. člena te direktive. Vrednotijo se vplivi teh ukrepov na stanje ohranjenosti naravnih habitatnih tipov iz priloge I in vrst iz priloge II, IV in V. Poročilo se nanaša na stanje ohranjenosti habitatnih tipov in vrst na celotnem območju države in ne le na območjih Natura 2000, poroča se po posameznih biogeografskih in morskih regijah. Poročilo morajo države članice EU pripraviti vsakih 6 let (Petkovšek, 2008). Slovenija je do zdaj po Direktivi o habitatih poročala trikrat.

Na podlagi 12. člena Direktive o pticah države članice poročajo o izvajanju nacionalnih predpisov ohranjanja prostoživečih vrst ptic, sprejetih na podlagi te direktive. Najpomembnejši del poročila predstavljajo ocene kratko- in dolgoročnih trendov populacij ptic iz direktive, tako na območju celotne države kot na območjih Natura 2000. Od začetka izvajanja direktive leta 1981 do leta 2008 je bilo treba poročati vsaka 3 leta, nato pa je Evropska komisija zaradi zmanjševanja administrativnih bremen držav članic uskladila cikel poročanja z Direktivo o habitatih – vpeljeni so bili 6-letni cikli. Slovenija je po 12. členu Direktive o pticah do zdaj poročala štirikrat.

Poročili po obeh direktivah mora pripraviti država članica. V Sloveniji je za poročanje po obeh direktivah odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), koordinator priprave poročil pa je Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), ki glede na razpoložljivost virov sodeluje z zunanjimi strokovnjaki.

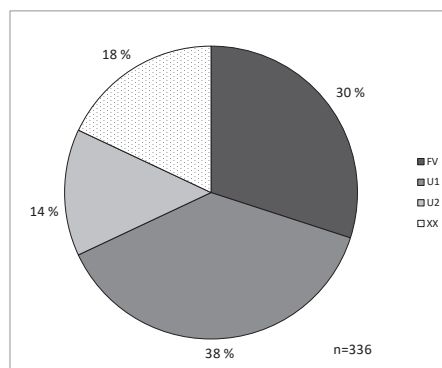
Sprva so bila poročila namenjena spremljanju implementacije direktiv v nacionalno zakonodajo držav članic, poročila zadnjih treh poročevalskih obdobj pa prikazujejo stanje ohranjenosti in ocene trendov vrst ter habitatnih tipov in uspešnost izvajanja varstvenih ukrepov v državah članicah. Zaradi usklajenih poročevalskih ciklov po Direktivi o habitatih in Direktivi o pticah in s tem učinkovitejšega poročanja je mogoče oceniti rezultate v okviru obeh direktiv skupaj ter tudi natančneje proučiti prispevek omrežja Natura 2000 k stanju ohranjenosti biotske raznovrstnosti. Rezultati poročanj predstavljajo ključen vpogled in znanje, ki podpirata morebitne nadaljnje ukrepe, potrebne za doseganje ciljev direktiv ter izboljšanje njihovega prispevka k uresničevanju ciljev strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 (Evropska komisija, 2015). Evropska komisija iz prejetih poročil pripravi zbirno poročilo (ločeno za vsako od direktiv), ki je na voljo drugim institucijam EU ter splošni javnosti.

2 REZULTATI POROČANJ V LETU 2019

2.1 POROČANJE PO 17. ČLENU DIREKTIVE O HABITATIH

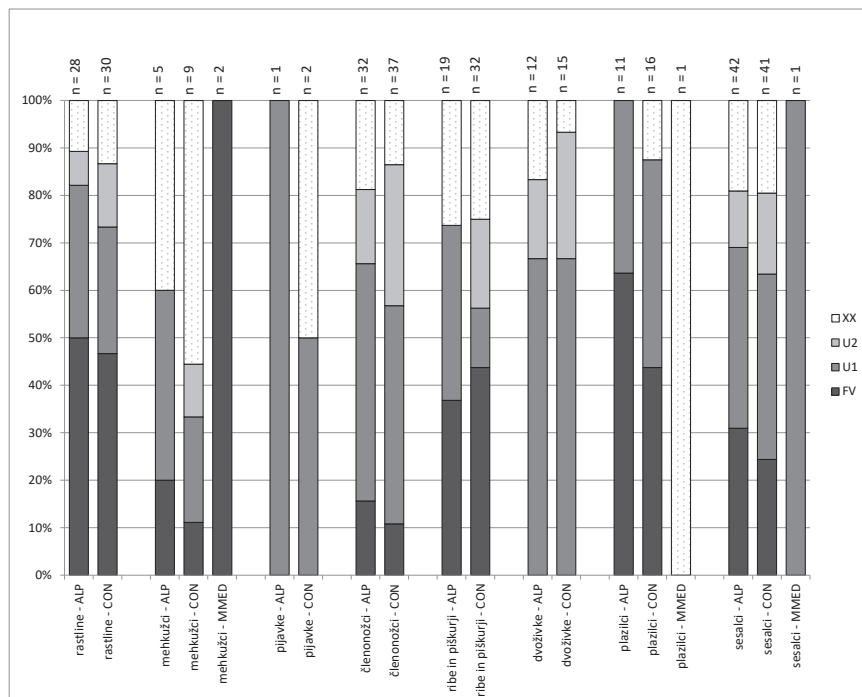
V letu 2019 je bilo izdelano poročilo za poročevalsko obdobje 2013–2018, ki vključuje 60 habitatnih tipov ter 204 rastlinske in živalske vrste v alpski in celinski biogeografski regiji ter v morski mediteranski regiji (ZRSVN, 2019a). Izpoljenih je bilo 336 obrazcev za vrste in 89 obrazcev za habitatne tipe. Stanje ohranjenosti je bilo ocenjeno s štirimi kategorijami: ugodno stanje ohranjenosti (FV), nezadostno stanje ohranjenosti (U1), slabo stanje ohranjenosti (U2) ter neznano stanje ohranjenosti (XX). Oceno stanja ohranjenosti vrst sestavljajo štiri podocene: ocena območja razširjenosti vrste (areala), ocena stanja populacije, ocena stanja habitata ter ocena obetov za prihodnost. Oceno stanja ohranjenosti habitatnih tipov sestavljajo ocena območja razširjenosti posameznega habitatnega tipa, ocena površine območja, ki ga pokriva posamezni habitatni tip, ocena stanja struktur in funkcij ter ocena obetov za prihodnost posameznega habitatnega tipa. Pri vsaki izmed podocen je podan tudi kratkoročni trend. Priporočeno časovno obdobje za oceno tega trenda je obdobje 12 let (dva cikla poročanja), vendar če podatki take ocene ne omogočajo, Evropska komisija dopušča nekajletna odstopanja. Trend je podan z ocenami: stabilen, naraščajoč, padajoč, negotov ali neznan (DG Environment, 2017a).

Sliki 1 in 2 prikazujeta deleže posameznih ocen stanja ohranjenosti za osem skupin živalskih in rastlinskih vrst, navedenih v Tabeli 1. Združevanje v skupine smo uporabili zaradi lažjega prikaza podatkov. Vključene so ocene za vse vrste v obeh biogeografskih regijah ter morski regiji skupaj (Slika 1) ter ocene po skupinah vrst v posamezni regiji (Slika 2). Rezultati poročila iz leta 2019 so pokazali, da je bilo v Sloveniji za manj kot tretjino (30 %) živalskih in rastlinskih vrst, za katere smo poročali, stanje ohranjenosti ocenjeno kot ugodno, za 38 % je bilo ocenjeno kot nezadostno, za 14 % kot slabo, za 18 % vrst pa ocena stanja ohranjenosti zaradi pomanjkanja podatkov ni bila podana (Slika 1). Po ocenah je v Sloveniji najslabše stanje ohranjenosti dvoživk, členonožcev (še posebej metuljev, kačjih pastirjev in hroščev) in netopirjev (Slika 2).

Slika 1: Ocene stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 1: Assessments of conservation status of plant and animal species for the reporting period 2013–2018.

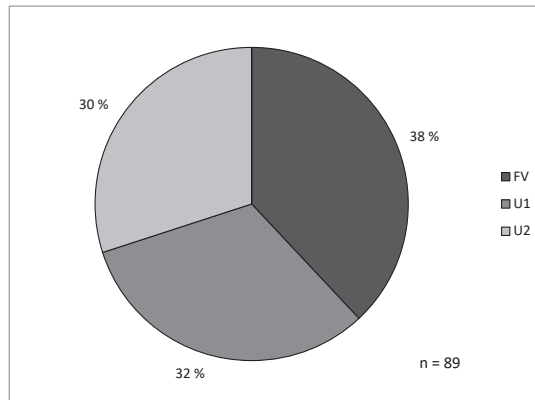
Slika 2: Ocene stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst po skupinah za poročevalsko obdobje 2013–2018.
 Figure 2: Assessments of conservation status of plant and animal species by groups for the reporting period 2013–2018.

Tabela 1: Skupine rastlin in živali, za katere poročamo po Direktivi o habitatih, ter njihovo število v posamezni biogeografski ter morski regiji.

Table 1: Plant and animal groups, included in the report under the Habitats Directive and their number in each biogeographical and marine region.

Skupina	Alpska regija (št. vrst)	Celinska regija (št. vrst)	Morska mediteranska regija (št. vrst)	Slovenija (skupno št. obravnavanih vrst)
rastline	28	30		40
mehkužci	5	9	2	11
pljavke	1	2		2
členonožci	32	37		39
ribe in piškurji	19	32		33
dvoživke	12	15		16
plazilci	11	16	1	18
sesalci	42	41	1	45
skupaj	150	182	4	204

Zaradi lažjega prikaza podatkov smo tudi habitatne tipe združili v skupine. Sliki 3 in 4 prikazujeta deleže posameznih ocen stanja ohranjenosti za sedem skupin habitatnih tipov, navedenih v Tabeli 2. Vključene so ocene za vse habitatne tipe v obeh biogeografskih regijah ter morski regiji skupaj (Slika 3) ter ocene po skupinah habitatnih tipov v posamezni regiji (Slika 4). Za 38 % habitatnih tipov je bilo stanje ohranjenosti ocenjeno kot ugodno, za 32 % kot nezadostno, za 30 % pa kot slabo. Na podlagi ocen lahko rečemo, da je najboljše stanje ohranjenosti pri habitatnih tipih iz skupine resav, brinovja in ruševja, sledijo obalni habitatni tipi ter habitatni tipi goličav in jame.

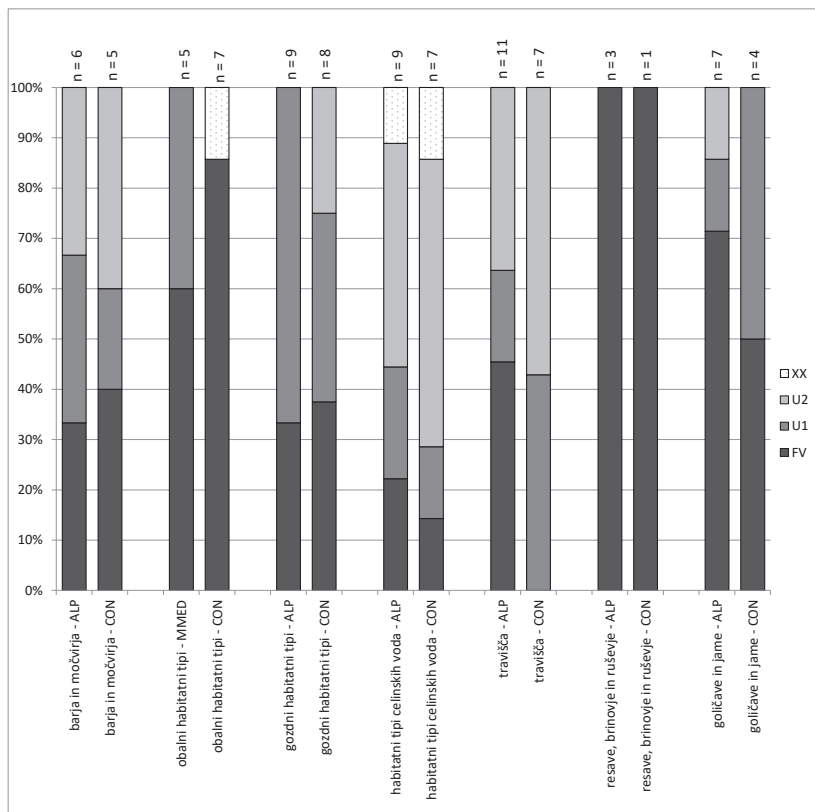
Slika 3: Ocene stanja ohranjenosti habitatnih tipov za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 3: Assessments of conservation status of habitat types for the reporting period 2013-2018.

Tabela 2: Skupine habitatnih tipov, za katere poročamo po Direktivi o habitatih, ter njihovo število v posamezni biogeografski in morski regiji.

Table 2: Groups of habitat types, included in the report under the Habitats Directive and their number in each biogeographical and marine region.

Skupina habitatnih tipov	Alpska regija (št. habitatnih tipov)	Celinska regija (št. habitatnih tipov)	Morska mediteranska regija (št. habitatnih tipov)	Slovenija (skupno št. obravnavanih habitatnih tipov)
barja in močvirja	6	5		6
obalni habitatni tipi	0	7	5	12
gozdni habitatni tipi	9	8		11
habitatni tipi celinskih voda	9	7		10
travišča	11	7		11
resave, brinovje in ruševje	3	1		3
goličave in jame	7	4		7
skupaj	45	39	5	60

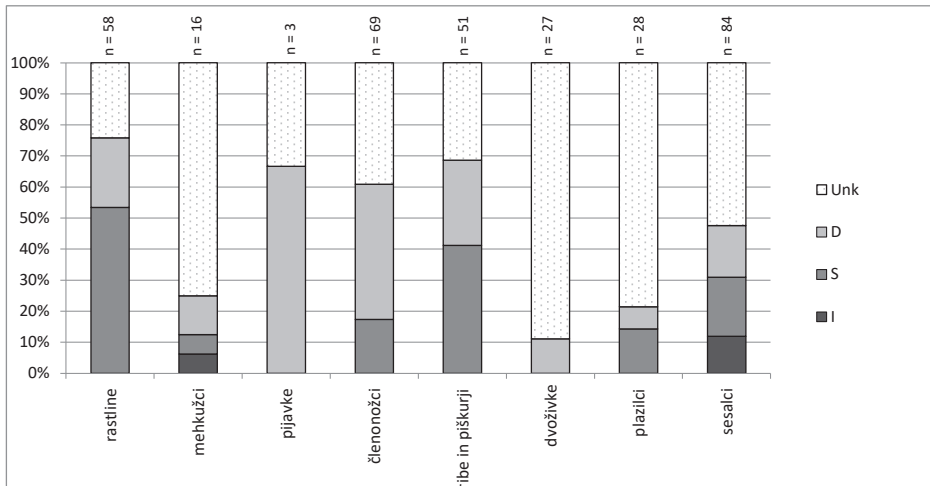

Slika 4: Ocene stanja ohranjenosti habitatnih tipov po skupinah, za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 4: Assessments of conservation status of habitat types by groups, for the reporting period 2013-2018.

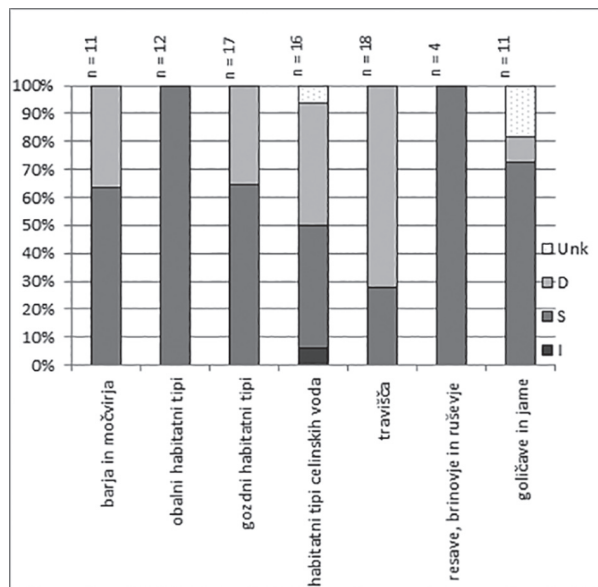
Sliki 5 in 6 prikazujeta ocene kratkoročnih 12-letnih trendov stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, prikazanih po skupinah. Trendi so podani z ocenami I – naraščajoč, S – stabilen, D – padajoč ter Unk – neznan. Pri večini mehkužcev, dvoživk, plazilcev in sesalcev trend ni znan, medtem ko je za skoraj 40 % členonožcev trend padajoč. Pri več kot polovici vrst rastlin in 40 % vrst piškurjev ter rib je trend stabilen. Le pri 1 vrsti mehkužcev ter 6 vrstah sesalcev trend narašča.

Pri več kot polovici habitatnih tipov barij in močvirij ter gozdov je trend stabilen. Prav tako je stabilen tudi kratkoročni trend stanja ohranjenosti vseh habitatnih tipov, združenih v skupino resav, brinovja in ruševja ter obalnih habitatnih tipov. Pri več kot 70 % habitatnih tipov travišč je trend padajoč. Trend je prav tako padajoč pri več kot 40 % habitatnih tipov celinskih voda. Naraščajoč trend je bil podan le za en habitatni tip, za presihajoča jezera (Slika 6).

Slika 5: Ocene kratkoročnih trendov stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst po skupinah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 5: Assessments of short-term trends of conservation status of plant and animal species by groups for the reporting period 2013-2018.

Slika 6: Ocene kratkoročnih trendov stanja ohranjenosti habitatnih tipov po skupinah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

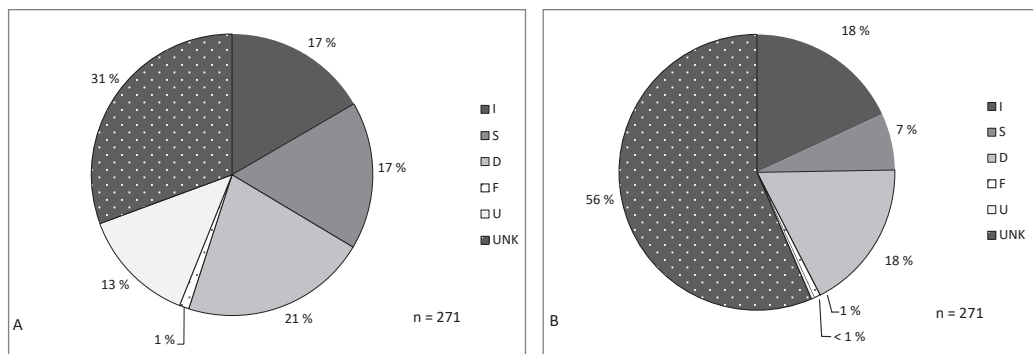
Figure 6: Assessments of short-term trends of the conservation status of habitat types by groups for the reporting period 2013-2018.

2.2 POROČANJE PO 12. ČLENU DIREKTIVE O PTICAH

Poročilo za poročevalsko obdobje 2013–2018 je vključevalo 251 vrst ptic, izpolnjenih je bilo 271 obrazcev (ZRSVN, 2019b). 210 obravnavanih vrst ptic na območju Slovenije je bilo gnezdilki, 18 od teh jih v Sloveniji tudi prezimuje, dve vrsti pa se na območju Slovenije pojavljata tudi v času selitve. V poročilo je bilo vključenih 30 vrst, ki na območju Slovenije le prezimujejo, ter 11 vrst ptic, ki se na območju Slovenije pojavljajo le v času selitve. Glavni poudarek poročila po Direktivi o pticah je bil na stanju in trendih populacij ptic iz direktive tako na območjih Natura 2000 kot na območju celotne države. Za vse vrste, ki so bile vključene v poročilo, je bilo treba podati kratkoročni, 12-letni, ter dolgoročni, 21- do 39-letni, populacijski trend. Trendi so bili podani z ocenami I – naraščajoč, S – stabilen, D – padajoč, F – nihajoč, U – negotov ter Unk – neznan (DG Environment, 2017b).

Kratkoročni populacijski trend je bil za 45 vrst ocenjen kot naraščajoč, za 46 vrst kot stabilen, za 58 vrst kot padajoč, za 3 vrste kot nihajoč, za 36 vrst kot negotov, za 83 vrst pa ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 7A). V prvo analizo kratkoročnih trendov so bile vključene vse vrste iz vseh 271 izpolnjenih obrazcev. Vrste, vključene v več kategorij (npr. vrsta je hkrati gnezdilka in prezimovalka), so pri tej analizi upoštevane v vseh kategorijah. Podrobnejše analize po posameznih kategorijah ptic so podane v nadaljevanju.

Dolgoročni populacijski trend je bil za 49 vrst ocenjen kot naraščajoč, za 18 vrst kot stabilen, za 48 vrst kot padajoč, za 2 vrsti kot nihajoč, za 1 vrsto kot negotov, za 153 vrst pa dolgoročnega trenda ni bilo mogoče oceniti (Slika 7B).

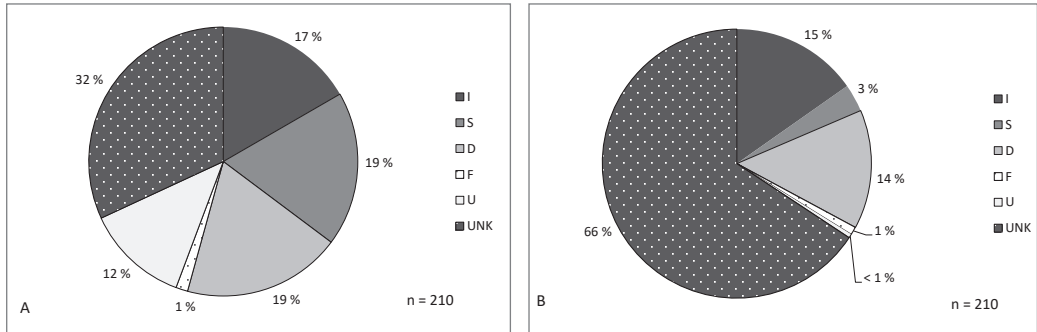
Slika 7: Kratkoročni (A) ter dolgoročni (B) populacijski trendi za vrste ptic, vključene v poročilo po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 7: Short-term (A) and long-term (B) population trends for bird species included in the report under the Birds Directive for the reporting period 2013-2018.

Kratkoročni populacijski trend gnezdilki je bil za 35 vrst ocenjen kot naraščajoč, za 39 kot stabilen, za 40 kot padajoč, za 3 vrste kot nihajoč, za 26 vrst kot negotov, za 67 vrst gnezdilki pa kratkoročnega populacijskega trenda ni bilo mogoče oceniti (Slika 8A).

Dolgoročni populacijski trend gnezdil je bil za 32 vrst ocenjen kot naraščajoč, za 7 vrst kot stabilen, za 30 vrst kot padajoč, za 2 vrsti kot nihajoč, za 1 vrsto kot negotov, za 138 vrst gnezdil pa ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 8B).

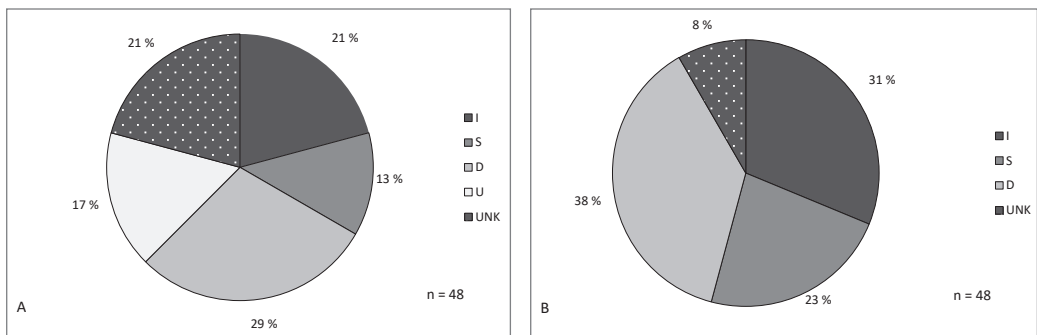

Slika 8: Kratkoročni (A) ter dolgoročni (B) populacijski trendi za vrste gnezdil, vključene v poročilo po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 8: Short-term (A) and long-term (B) population trends for breeding bird species, included in the report under the Birds Directive for the reporting period 2013–2018.

Kratkoročni populacijski trend je bil za 10 vrst prezimovalk ocenjen kot naraščajoč, za 6 vrst kot stabilen, za 14 vrst kot padajoč, za 8 vrst kot negotov, za 10 vrst pa ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 9A).

Dolgoročni populacijski trend prezimovalk je bil za 15 vrst ocenjen kot naraščajoč, za 11 vrst kot stabilen, za 18 vrst kot padajoč, za 4 vrste ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 9B).

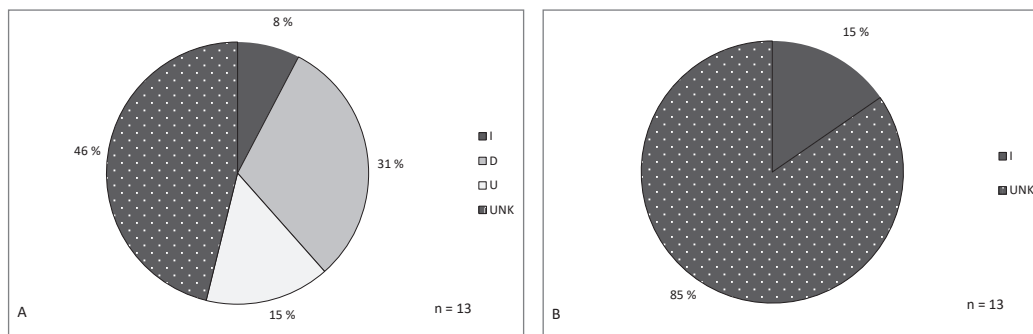

Slika 9: Kratkoročni (A) ter dolgoročni (B) populacijski trendi za vrste prezimovalk, vključene v poročilo po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 9: Short-term (A) and long-term (B) population trends for wintering bird species, included in the report under the Birds Directive for the reporting period 2013–2018.

V poročilo iz leta 2019 je bilo vključenih 13 vrst selivk. Kratkoročni populacijski trend je bil za 1 vrsto ocenjen kot naraščajoč, za 4 vrste kot padajoč, za 2 vrsti kot negotov, za 6 vrst pa ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 10A).

Dolgoročni populacijski trend je bil za 2 vrsti ocenjen kot naraščajoč, za preostalih 11 vrst pa ga ni bilo mogoče oceniti (Slika 10B).

Slika 10: Kratkoročni (A) ter dolgoročni (B) populacijski trendi za vrste selivk, vključene v poročilo po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 10: Short-term (A) and long-term (B) population trends for migratory bird species included in the report under the Birds Directive for the reporting period 2013–2018.

2.3 ANALIZA GROŽENJ IN PRITISKOV

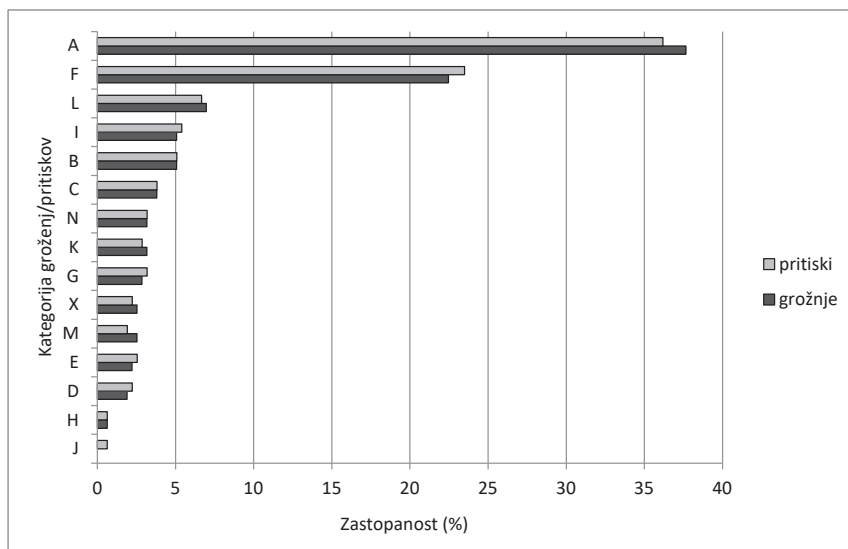
Za vse vrste in habitatne tipe iz prilog Direktive o habitatih ter za ptice iz priloge I, ki se redno pojavljajo na območju Slovenije, ter za selitvene vrste, ki sicer niso v prilogi I, a so zanje v Sloveniji opredeljena posebna varstvena območja (SPA – *Special protected areas*), je bilo v poročilih potrebno navesti pritiske nanje ter grožnje. Kot pritiski so opredeljeni dejavniki, ki že ogrožajo vrsto oziroma habitatni tip, kot grožnje pa tisti, za katere pričakujemo, da bodo na vrste in habitatne tipe negativno vplivali v prihodnosti. V Tabeli 3 so navedene skupine groženj in pritiskov, uporabljene pri poročanju.

Tabela 3: Oznake ter razlage skupin groženj in pritiskov na vrste ter habitatne tipe iz poročil po Direktivi o habitatih in Direktivi o pticah.

Table 3: Labels and explanations of groups of threats and pressures on species and habitat types from reports under the Habitats Directive and the Birds Directive.

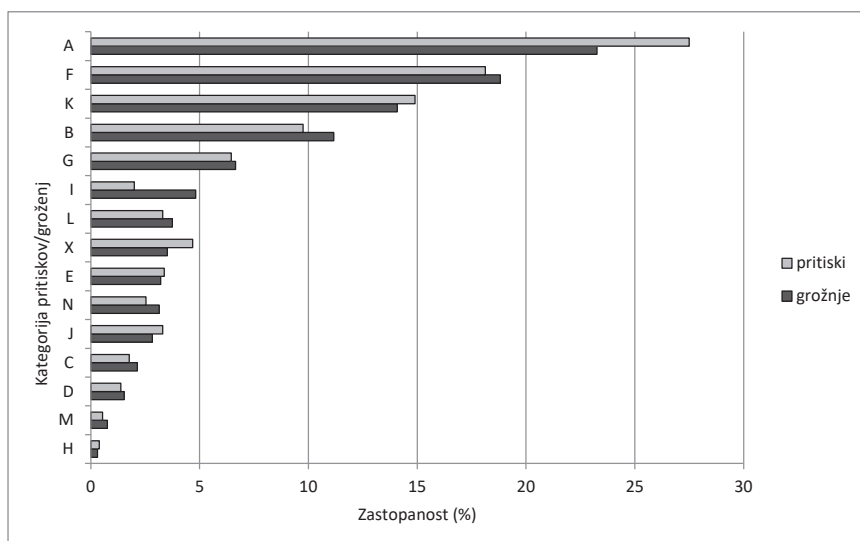
Oznaka grožnje/pritiska	Razlaga grožnje/pritiska
A	kmetijstvo
B	gozdarstvo
C	pridobivanje naravnih virov
D	proizvodnja energije
E	transport
F	urbanizacija, industrializacija in povezane dejavnosti
G	odvzem in gojenje organizmov (brez kmetijstva in gozdarstva)
H	vojaške aktivnosti, zaščita ljudi ter druge človeške motnje
I	tujerodne vrste
J	onesnaževanje
K	antropogeno spreminjanje vodnih ekosistemov
L	naravni procesi
M	geološki dogodki, naravne katastrofe
N	klimatske spremembe
X	ni pritiskov/groženj oz. so neznani
XE	pritisk/grožnja zunaj območja EU

V poročilih po obeh direktivah je največ dejavnikov, ki za vrste in habitatne tipe predstavljajo grožnje in pritiske, s področja kmetijstva. Kmetijstvu sledijo pritiski in grožnje, ki jih povzročajo dejavnosti s področij urbanizacije ter industrializacije (Slika 11–13). Pri vrstah iz Direktive o habitatih izstopajo še pritiski in grožnje iz skupine antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov, gozdarstva ter odvzema in gojenja organizmov. Poleg kmetijstva ter urbanizacije imajo negativen vpliv na ptice tudi dejavnosti s področja gozdarstva (Slika 13).

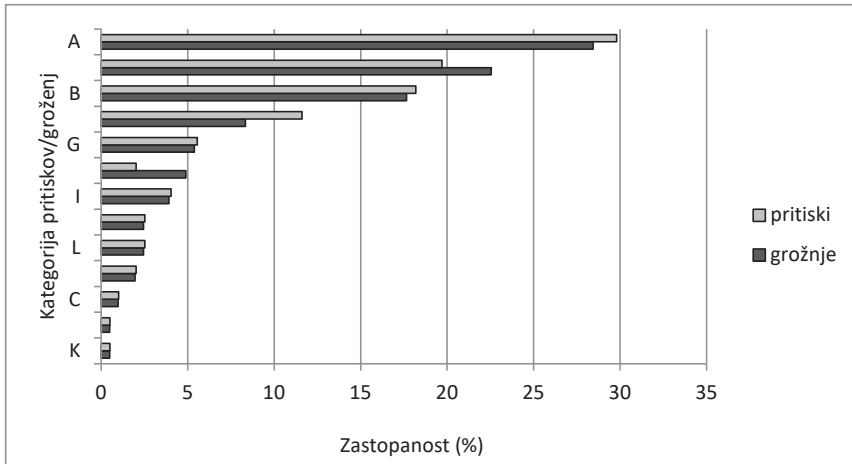
Slika 11: Grožnje in pritiski na habitatne tipe iz poročila po Direktivi o habitatih za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 11: Threats and pressures on habitat types from report under the Habitats Directive for the reporting period 2013-2018.

Slika 12: Grožnje in pritiski na vrste iz poročila po Direktivi o habitatih za poročevalsko obdobje 2013–2018.

Figure 12: Threats and pressures on species from the report under the Habitats Directive for the reporting period 2013-2018.

Slika 13: Grožnje in pritiski na vrste ptic iz poročila po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018.
 Figure 13: Threats and pressures on bird species from the report under the Birds Directive for the reporting period 2013–2018.

3 PRIMERJAVA POROČANJ IZ LET 2008, 2013 TER 2019

Države članice Evropske unije so do zdaj po 17. členu Direktive o habitatih poročale štirikrat – v letih 2001 (poročevalsko obdobje 1994–2000), 2007 (poročevalsko obdobje 2001–2006), 2013 (poročevalsko obdobje 2007–2012) ter 2019 (poročevalsko obdobje 2013–2018). Slovenija je prvič poročala v letu 2007, za obdobje 2004–2006 (Tabela 4).

Po 12. členu Direktive o pticah poročajo države članice od leta 1981, Slovenija je do zdaj poročala štirikrat – v letih 2004 (poročevalsko obdobje 1. 5.–31. 12. 2004), 2008 (poročevalsko obdobje 2005–2007), 2013 (poročevalsko obdobje 2008–2012) ter 2019 (poročevalsko obdobje 2013–2018) (Tabela 4).

Med seboj smo primerjali rezultate vseh treh poročil Slovenije po 17. členu Direktive o habitatih ter zadnjih dveh poročil po 12. členu Direktive o pticah (ZRSVN, 2019a; 2019b). Poročil po Direktivi o pticah iz let 2004 in 2008 v analizo nismo vključili, saj se strukturno in metodološko bistveno razlikujeta od poročil iz let 2013 in 2019.

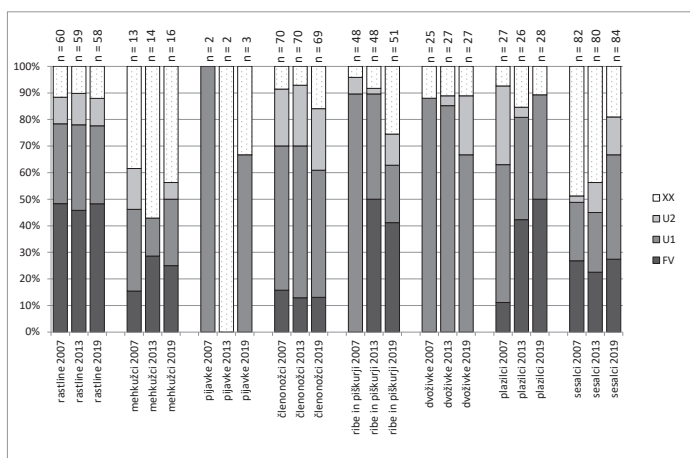
Tabela 4: Pregled števila vrst in habitatnih tipov, vključenih v poročila po Direktivi o habitatih in Direktivi o pticah po poročevalskih obdobjih.

Table 4: Overview of the number of species and habitat types included in reports under the Habitats Directive and the Birds Directive by reporting periods.

Direktiva o habitatih			
Poročevalsko obdobje	Število vrst/število obrazcev	Število habitatnih tipov/število obrazcev	
2001–2006	160/230	59/88	
2007–2012	199/328	60/89	
2013–2018	204/336	60/89	
Direktiva o pticah			
	Število vrst gnezdk	Število vrst prezimovalk	Število vrst selivk
2007–2012	210	47	6
2013–2018	210	48	13

3.1 PRIMERJAVA POROČIL PO DIREKTIVI O HABITATIH

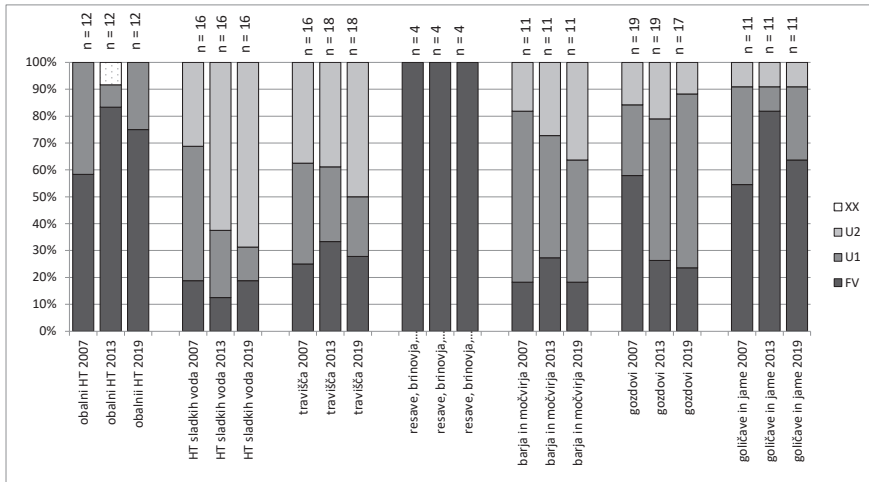
Zbrali smo končne ocene stanja ohranjenosti vrst ter habitatnih tipov, za katere smo poročali v posameznem poročevalskem obdobju, ter jih primerjali med seboj. Največje spremembe v ocenah stanja ohranjenosti so pri vrstah iz skupine rib in piškurjev, kjer v poročilu iz leta 2007 stanje ohranjenosti niti ene izmed vrst ni bilo ocenjeno kot ugodno, v poročilu iz leta 2019 pa je bilo ugodno stanje ohranjenosti podano pri 41 % vrst iz te skupine vrst (Slika 14). V poročilu iz leta 2019 so z boljšimi ocenami ocenjena tudi stanja ohranjenosti vrst iz skupine plazilcev – pri teh vrstah se je število obrazcev s končno oceno stanja ohranjenosti 'ugodno' v primerjavi s poročilom iz leta 2008 povečalo tako v poročilu iz leta 2013 kot tudi iz leta 2019. Opazno je tudi zmanjševanje števila vrst sesalcev, kjer končna ocena stanja ohranjenosti ni bila podana. Pri rastlinah večjih sprememb v ocenah stanja ohranjenosti med poročanjem ni bilo.

Slika 14: Končne ocene stanja ohranjenosti vrst, za katere poročamo po Direktivi o habitatih za poročevalska obdobja 2004–2006, 2007–2012 ter 2013–2018.

Figure 14: Final assessments of the conservation status of the species reported under the Habitats Directive for the reporting periods 2004–2006, 2007–2012 and 2013–2018.

Pri primerjavi končnih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov izstopa povečanje števila habitatnih tipov sladkih voda s podano končno oceno stanja ohranjenosti kot 'slabo' (Slika 15). Opazno je tudi povečanje števila obrazcev z nezadostno končno oceno stanja ohranjenosti pri kategoriji gozdnih habitatnih tipov. Pri ocenah stanja ohranjenosti habitatnih tipov iz skupine resav, brinovja in ruševja v zadnjih treh poročevalskih obdobjih ni sprememb.

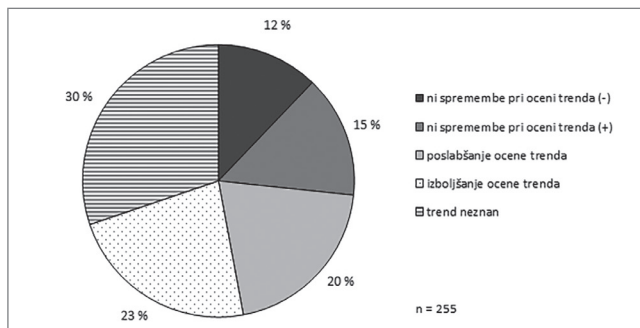
Slika 15: Končne ocene stanja ohranjenosti habitatnih tipov, za katere poročamo po Direktivi o habitatih za poročevalska obdobja 2004–2006, 2007–2012 ter 2013–2018.

Figure 15: Final assessments of the conservation status of habitat types reported under the Habitats Directive for the reporting periods 2004–2006, 2007–2012 and 2013–2018.

3.2 PRIMERJAVA POROČIL PO DIREKTIVI O PTICAH

Primerjali smo kratko- in dolgoročne populacijske trende za vrste ptic, ki so bile vključene v poročilo tako za poročevalsko obdobje 2007–2012 kot tudi za obdobje 2013–2018. V analizo smo vključili le vrste, za katere smo imeli na voljo podatke o populacijskih trendih iz obeh poročevalskih obdobjih.

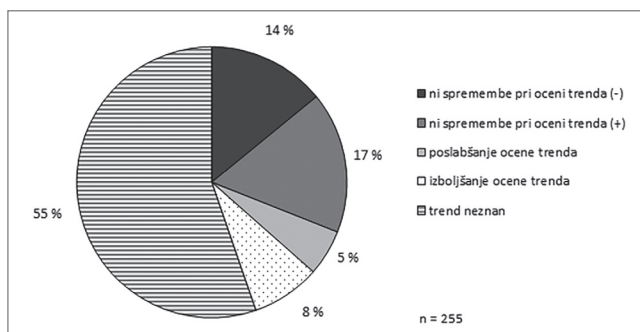
Pri 23 % populacij ptic je pri oceni kratkoročnih populacijskih trendov v zadnjem poročevalskem obdobju zaslediti izboljšanje v primerjavi s predhodnim obdobjem. Pri 20 % je zaslediti poslabšanje trenda, pri 27 % sprememb ni, pri 30 % pa je bila ocena trenda za zadnje poročevalsko obdobje podana kot neznan, zato se v teh primerih nismo opredelili, ali gre za poslabšanje ali izboljšanje ocene (Slika 16). V primerih, ko se ocena med poročevalskimi obdobji ni spremenila, smo ocene razdelili na dve podkategoriji, označeni kot ni spremembe v trendu (–) ter ni spremembe v trendu (+). V prvo (12 % primerov) smo uvrstili obrazce s kombinacijo ocen trendov padajoč-padajoč/nihajoč-nihajoč, v drugo (15 %) pa obrazce s kombinacijo ocen trendov stabilen-stabilen/naraščajoč-naraščajoč, pri čemer je prvi trend v kombinaciji iz poročila za poročevalsko obdobje 2007–2012, drugi pa iz poročevalskega obdobja 2013–2018.

Slika 16: Primerjava kratkoročnih populacijskih trendov za vrste ptic, vključene v poročili za poročevalski obdobji 2007–2012 ter 2013–2018.

Figure 16: Comparison of short-term population trends for bird species included in the reports for the reporting periods 2007-2012 and 2013-2018.

Izboljšanje ocene dolgoročnega populacijskega trenda je ugotovljeno pri 8 % populacij, v 5 % gre za poslabšanje, pri 31 % pa spremembe v oceni ni. Pri 14 % populacij je bil dolgoročni trend v obeh poročevalskih obdobjih negativen (ni spremembe v trendu (-)), pri 17 % pa so bile ocene dolgoročnih trendov v obeh obdobjih pozitivne (ni spremembe v trendu (+)). V 55 % ocene dolgoročnega populacijskega trenda niso bile podane (Slika 17).

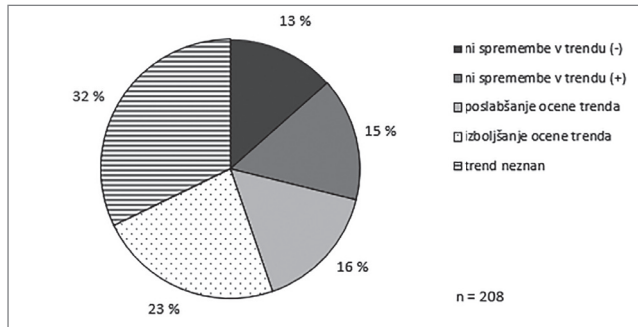

Slika 17: Primerjava dolgoročnih populacijskih trendov za vrste ptic, vključene v poročili za poročevalski obdobji 2007–2012 ter 2013–2018.

Figure 17: Comparison of long-term population trends for bird species included in the reports for the reporting periods 2007-2012 and 2013-2018.

Posebej smo primerjali ocene kratkoročnih populacijskih trendov gnezdil, za katere sta bili pripravljene obe poročili. V kategorijo ni spremembe v trendu (-), kamor smo uvrstili vrste, za katere je bil populacijski trend za obe poročevalski obdobji ocenjen kot padajoč ali nihajoč, spada 13 % gnezdil. Populacijski trend je bil pri 15 % gnezdil v obeh poročevalskih obdobjih ocenjen kot naraščajoč ali stabilen (ni spremembe v trendu (+)), pri 16 % gnezdil je ocena populacijskega trenda za poročevalsko obdobje 2013–2018 slabša kot ocena za poročevalsko obdobje 2007–2012. Pri 23 % je ocena v poročilu iz leta 2019 boljša kot v poročilu iz leta 2013, pri 32 % gnezdil pa kratkoročni populacijski trend za zadnje poročevalsko obdobje ni bil ocenjen (Slika 18).

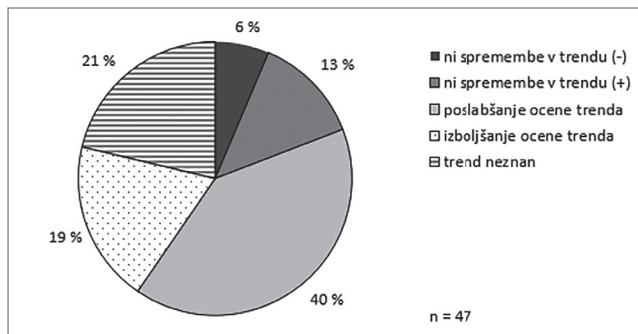

Slika 18: Primerjava kratkoročnih populacijskih trendov za gnezdilke, vključene v poročili za poročevalski obdobji 2007–2012 ter 2013–2018.

Figure 18: Comparison of short-term population trends for breeding bird species included in the reports for the reporting periods 2007-2012 and 2013-2018.

Prav tako smo primerjali ocene kratkoročnih populacijskih trendov za prezimovalke, za katere smo poročali v obeh poročevalskih obdobjih. Pri 6 % vrst je bil trend v obeh poročevalskih obdobjih ocenjen kot padajoč, pri 13 % kot stabilen ali naraščajoč, pri 40 % je bila ocena trenda v zadnjem poročevalskem obdobju slabša kot v predhodnem, pri 19 % se je ta izboljšala, pri 21 % vrst pa trenda ni bilo mogoče oceniti (Slika 19).

Slika 19: Primerjava kratkoročnih populacijskih trendov za prezimovalke, vključene v poročili za poročevalski obdobji 2007–2012 ter 2013–2018.

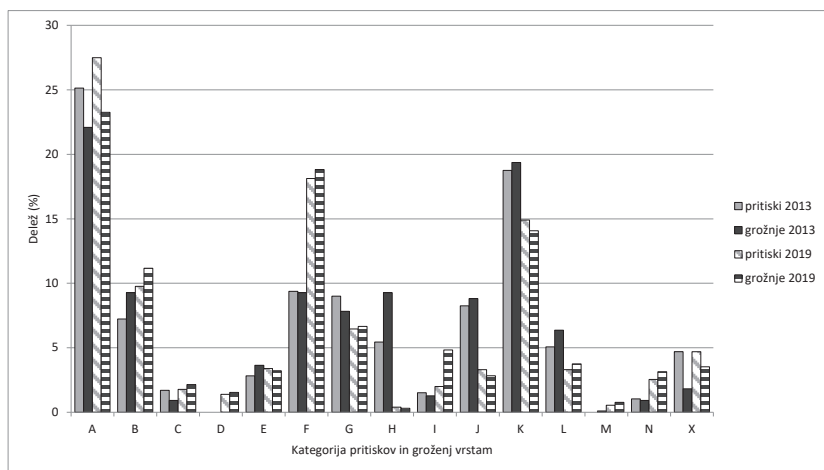
Figure 19: Comparison of short-term population trends for wintering bird species included in the reports for the reporting periods 2007-2012 and 2013-2018.

Ocene populacijskih trendov za selivke v poročevalskem obdobju 2007–2012 niso bile podane, zato primerjava trendov teh vrst ni bila mogoča.

3.3 SPREMEMBE V GROŽNJAH IN PRITISKIH MED POROČEVALSKIMI OBDOBJI

Preverili smo, kolikokrat so bile grožnje in pritiski iz posameznih skupin (Tabela 3) navedeni v okviru posameznega poročanja. Med seboj smo primerjali vrednosti iz poročil po posamezni direktivi iz let 2013 ter 2019. Pri poročanju po Direktivi o habitatih je treba za vsako vrsto ter vsak habitatni tip, za katerega se poroča, navesti grožnje in pritiske, medtem ko je to pri poročanju po Direktivi o pticah obvezno le za vrste iz priloge I, ki se redno pojavljajo v državi, ter za selivke, za katere so opredeljena posebna varstvena območja. V poročilu po Direktivi o pticah iz leta 2013 pritiski in grožnje niso bili obravnavani ločeno, zato smo za namen primerjave poročil združili tudi pritiske in grožnje iz poročila za obdobje 2013–2018.

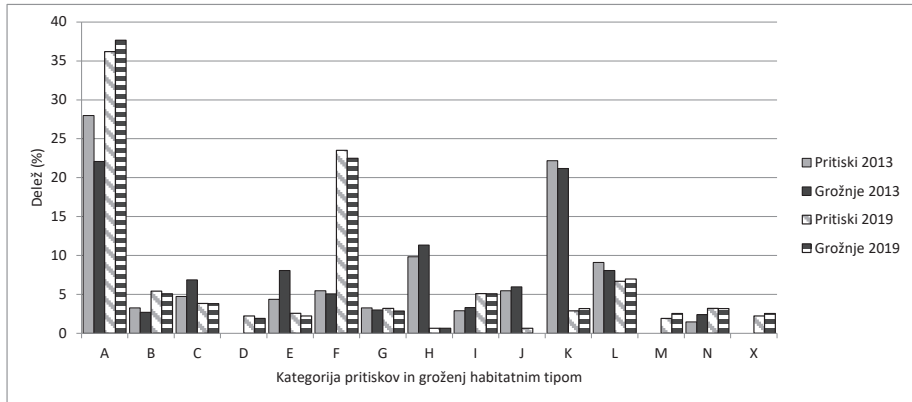
Med grožnjami in pritiski na vrste iz poročila po Direktivi o habitatih v obeh poročevalskih obdobjih izstopajo dejavnosti s področja kmetijstva ter antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov (Slika 20). Delež groženj in pritiskov, ki jih za vrste predstavljajo z urbanizacijo ter industrializacijo povezane dejavnosti, se je povečal z 9 % v poročevalskem obdobju 2007–2012, na 18 % (pritiski) oziroma 19 % (grožnje) v poročevalskem obdobju 2013–2018. Kategorija proizvodnje energije je bila pri zadnjem poročanju po Direktivi o habitatih vzpostavljena na novo, zato so pri njej navedeni le podatki iz zadnjega poročanja.

Slika 20: Grožnje in pritiski na vrste v zadnjih dveh poročevalskih obdobjih.

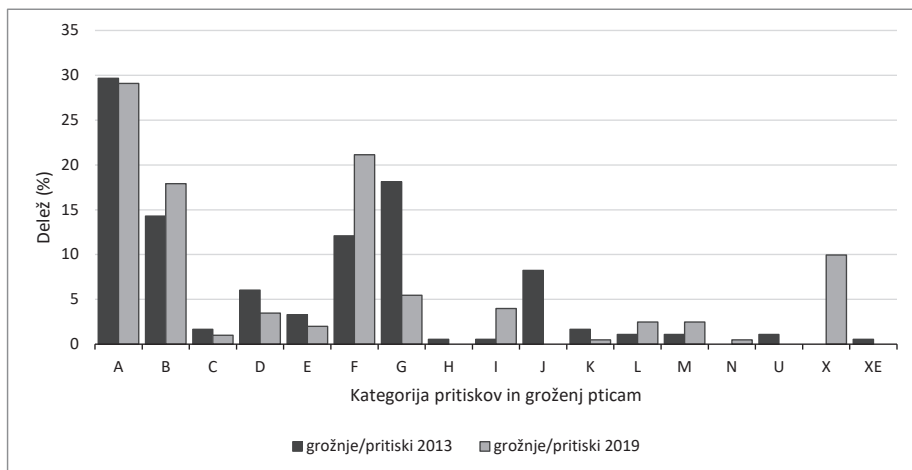
Figure 20: Threats and pressures on species in the last two reporting periods.

Največja grožnja habitatnim tipom v obeh poročevalskih obdobjih so prav tako dejavnosti s področja kmetijstva (Slika 21). Podobno kot pri vrstah je delež pritiskov in groženj iz kategorije urbanizacija, industrializacija in povezanih dejavnosti na habitatne tipe pri zadnjem poročanju večji kot pri poročanju leta 2013. Delež se je povečal s 5 % v poročilu iz leta 2013 na 23 % (pritiski) oziroma 22 % (grožnje) v poročilu iz leta 2019. Izrazito se je zmanjšal delež pritiskov na habitatne tipe iz kategorije antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov. Ta je v poročilu iz leta 2013 znašal 22 % (pritiski) oziroma 21 % (grožnje), v poročilu leta 2019 pa zgolj 3 %.

Slika 21: Grožnje in pritiski na habitatne tipe v zadnjih dveh poročevalskih obdobjih.
 Figure 21: Threats and pressures on habitat types in the last two reporting periods.

Največ pritiskov in groženj na populacije ptic v zadnjih dveh poročilih po Direktivi o pticah je s področja kmetijstva (Slika 22). V zadnjem poročevalskem obdobju so se povečali grožnje in pritiski s področja urbanizacije, industrializacije in povezanih dejavnosti (12 % v poročilu iz leta 2013, 21 % v poročilu iz leta 2019). V primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012 se je v poročevalskem obdobju 2013–2018 zmanjšal delež pritiskov in groženj iz kategorije odvzem in gojenje organizmov z 18 % na 5.

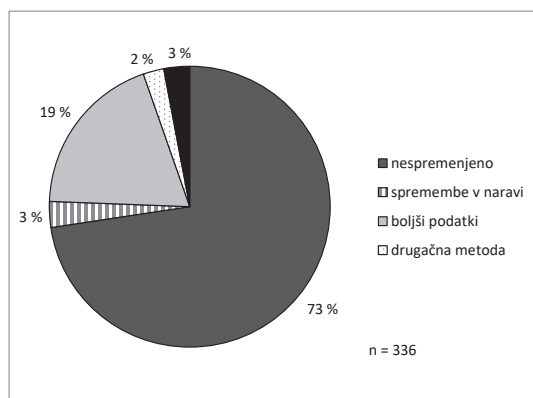
Slika 22: Grožnje in pritiski na ptice v zadnjih dveh poročevalskih obdobjih.
 Figure 22: Threats and pressures on birds in the last two reporting periods.

3.4 ANALIZA VZROKOV ZA SPREMEMBE STANJA OHRANJENOSTI, TRENDOV IN VELIKOSTI POPULACIJ

Če so pri poročanju po Direktivi o habitatih za poročevalsko obdobje 2013–2018 pri vrsti ali habitatnem tipu nastale spremembe v velikosti populacije (le pri vrstah), velikosti območja razširjenosti, površini območja, ki ga habitatni tip pokriva (le pri habitatnih tipih), ocene stanja ohranjenosti ali trenda stanja ohranjenosti v primerjavi s poročanjem za predhodno poročevalsko obdobje, je bilo treba navesti vzrok za to spremembo. Na voljo so bile štiri kategorije vzrokov:

- sprememba zaradi dejanske spremembe v naravi;
- sprememba zaradi razpoložljivosti boljših podatkov oz. pridobljenega novega znanja;
- sprememba zaradi uporabe druge metode za ocenjevanje stanja;
- sprememba zaznana, a informacije o vzrokih zanjo niso na voljo.

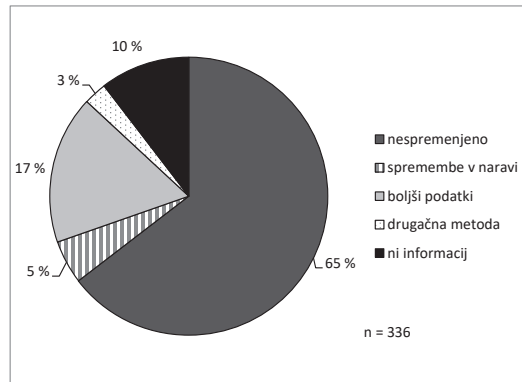
Spremembe ocene stanja ohranjenosti vrst so pri poročanju po Direktivi o habitatih v letu 2019 pri 27 % izpolnjenih obrazcev. Od tega je 7 vrst takih, pri katerih je spremenjena ocena posledica dejanskih sprememb v naravi, pri 47 vrstah so spremembe nastale zaradi razpoložljivosti boljših podatkov, pri 5 vrstah je spremenjena ocena posledica uporabe druge metode za ocenjevanje stanja ohranjenosti, vzroki za spremembo ocene pri 7 vrstah pa niso znani (Slika 23).

Slika 23: Vzroki za spremembe ocen stanja ohranjenosti vrst iz prilog II, IV in V Direktive o habitatih v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 23: Reasons for changes in assessment of conservation status of species listed in Annexes II, IV and V of the Habitats Directive in the reporting period 2013–2018 compared to the reporting period 2007–2012.

Slika 24 prikazuje vzroke za spremembo trenda stanja ohranjenosti vrst in njihove deleže. Spremembe ocene so pri 35 % izpolnjenih obrazcev za vrste. Od tega je 12 vrst takih, pri katerih je spremenjena ocena posledica dejanskih sprememb v naravi, pri 44 vrstah so spremembe zaradi razpoložljivosti boljših podatkov, pri 6 vrstah je spremenjena ocena posledica uporabe druge metode za ocenjevanje stanja ohranjenosti, vzroki za spremembo ocene pri 24 vrstah pa niso znani.

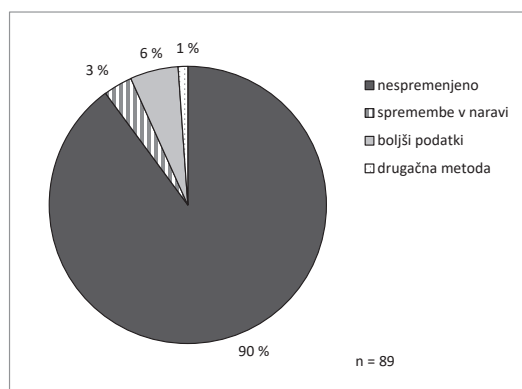

Slika 24: Vzroki za spremembe ocen trenda stanja ohranjenosti vrst iz prilog II, IV in V Direktive o habitatih v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 24: Reasons for changes in assessment of trend of the conservation status of species listed in Annexes II, IV and V of the Habitats Directive in the reporting period 2013-2018 compared to the reporting period 2007-2012.

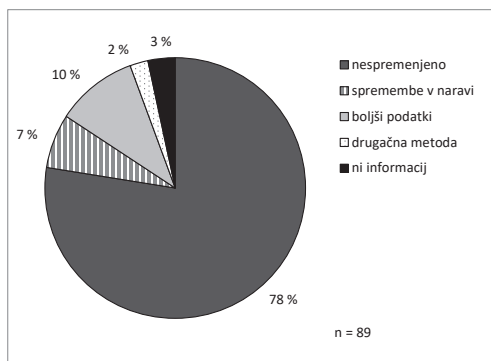
Pri poročanju za habitatne tipe so spremembe ocene stanja ohranjenosti le pri 10 % habitatnih tipov. Spremenjena ocena je bila posledica sprememb v naravi pri 3 habitatnih tipih, zaradi boljših podatkov je bila ocena spremenjena pri 5 habitatnih tipih, pri 1 habitatnem tipu pa je sprememba ocene nastala zaradi uporabe drugačne metode za ocenjevanje stanja (Slika 25).

Spremembe ocene trenda stanja ohranjenosti so pri 22 % habitatnih tipov. Pri 5 habitatnih tipih se je ocena spremenila zaradi sprememb v naravi, pri 6 je bila sprememba odsev boljših podatkov, pri enem habitatnem tipu se je ta spremenila zaradi uporabe drugačne metode za ocenjevanje trenda stanja ohranjenosti, vzroki za spremembo ocene pri 3 habitatnih tipih pa niso bili znani (Slika 26).

Slika 25: Vzroki za spremembe ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov iz priloge I Direktive o habitatih v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 25: Reasons for changes in the assessment of conservation status of habitat types in Annex I of the Habitats Directive in the reporting period 2013-2018 compared to the reporting period 2007-2012.

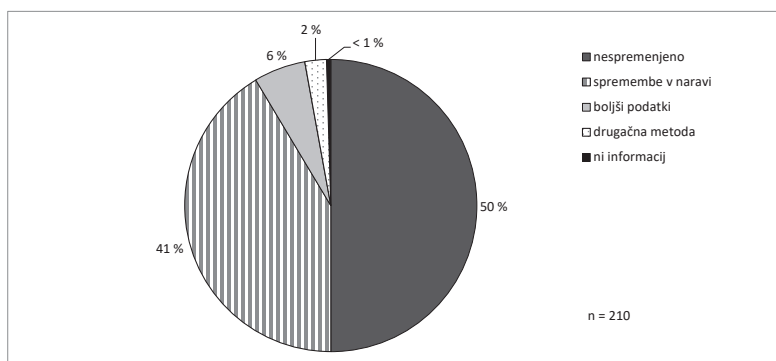

Slika 26: Vzroki za spremembe ocen trenda stanja ohranjenosti habitatnih tipov iz priloge I Direktive o habitatih v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 26: Reasons for changes in the assessments of trend of the conservation status of habitat types in Annex I of the Habitats Directive in the reporting period 2013–2018 compared to the reporting period 2007–2012.

Podobno kot pri poročanju po Direktivi o habitatih je bilo tudi pri poročanju po Direktivi o pticah treba navesti vzrok, če so nastale spremembe v velikosti populacije pri poročanju za poročevalsko obdobje 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012. Uporabljene so bile enake kategorije kot pri poročanju po Direktivi o habitatih.

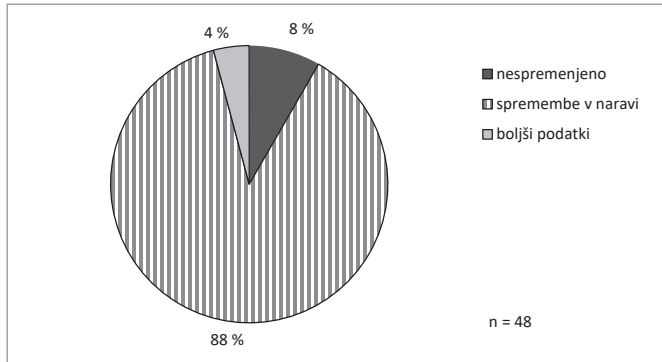
Pri 105 vrstah gnezdk ni prišlo do spremembe ocene velikosti populacije v primerjavi s predhodnim poročanjem. Pri 87 vrstah so bile vzrok za spremembo ocene dejanske spremembe v naravi. Pri 12 vrstah se je ocena spremenila zaradi boljših podatkov, pri 5 vrstah zaradi uporabe drugačne metode, za 1 vrsto pa vzrok za spremembo ocene ni bil podan (Slika 27).

Slika 27: Vzroki za spremembe ocen velikosti populacij ptic gnezdk v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 27: Reasons for changes in assessments of the sizes of breeding bird populations in the reporting period 2013–2018 compared to the reporting period 2007–2012.

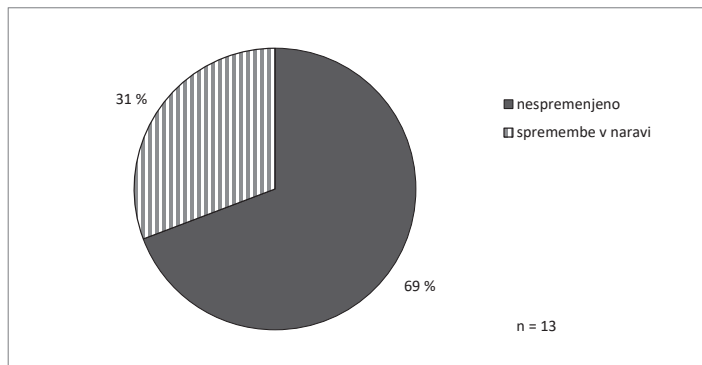
Pri prezimovalkah se je zaradi sprememb v naravi spremenila ocena velikosti populacije pri 42 vrstah, pri 4 vrstah je ocena ostala nespremenjena, pri 2 pa se je ta spremenila zaradi razpoložljivosti boljših podatkov (Slika 28).

Slika 28: Vzroki za spremembe ocen velikosti populacij ptic prezimovalk v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 28: Reasons for changes in assessments of the sizes of wintering bird populations in the reporting period 2013–2018 compared to the reporting period 2007–2012.

Pri 9 vrstah, ki se v Sloveniji pojavljajo le v času selitve, je ocena velikosti populacije ostala nespremenjena, pri 4 vrstah pa se je ta spremenila zaradi sprememb v naravi.

Slika 29: Vzroki za spremembe ocen velikosti populacij ptic selivk v poročevalskem obdobju 2013–2018 v primerjavi s poročevalskim obdobjem 2007–2012.

Figure 29: Reasons for changes in assessments of the sizes of migratory bird populations in the reporting period 2013–2018 compared to the reporting period 2007–2012.

4 ZAKLJUČEK

Analize podatkov zadnjih treh poročanj po Direktivi o habitatih in zadnjih dveh poročanj po Direktivi o pticah kažejo na slabo stanje ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov v Sloveniji. Za več kot polovico živalskih in rastlinskih vrst je bilo stanje ohranjenosti v poročilu po Direktivi o habitatih za poročevalsko obdobje 2013–2018 ocenjeno kot nezadostno (U1) ali slabo (U2). Najslabše je stanje ohranjenosti dvoživk, členonožcev (še posebej metuljev, kačjih pastirjev in hroščev), netopirjev in pijavk. Z oceno 'nezadostno' ali 'slabo' je bilo v istem poročilu ocenjeno stanje ohranjenosti za več kot 60 % habitatnih tipov. Stanje ohranjenosti je najslabše pri habitatnih tipih celinskih voda, traviščih ter barjih in močvirjih. Travišča so v alpski biogeografski regiji bolj ohranjena kot v celinski. Najbolje so ohranjeni habitatni tipi, ki so ljudem manj dostopni ter tudi ekonomsko manj zanimivi – resave, brinovje, ruševje ter goličave in jame.

Poročilo po Direktivi o pticah za poročevalsko obdobje 2013–2018 kaže na naraščajoč oziroma stabilen kratkoročni populacijski trend za več kot tretjino vrst gnezdil, za katere je bilo poročilo pripravljeno. Za tretjino gnezdil kratkoročni trend ni bil podan, dolgoročni trend pa ni bil podan kar za dve tretjini vrst gnezdil. Skrb vzbujajoče je dejstvo, da je bil za skoraj tretjino prezimovalk kratkoročni populacijski trend opredeljen kot padajoč. Ta delež je še nekoliko večji (38 %) za dolgoročni populacijski trend prezimovalk. Po drugi strani pa je bil dolgoročni populacijski trend za več kot polovico vrst prezimovalk ocenjen kot naraščajoč ali stabilen.

Analiza kratkoročnih trendov stanja ohranjenosti vrst v poročilu po Direktivi o habitatih je pokazala, da je delež vrst z padajočim trendom največji pri vrstah iz skupin pijavk, členonožcev, rib in rastlin. Pri habitatnih tipih je ta delež največji pri traviščih in habitatnih tipih celinskih voda. Po analizi in primerjavi ocen stanja ohranjenosti v zadnjih treh poročevalskih obdobjih je izboljšanje ocen pri vrstah iz skupin rib in piškurjev ter plazilcev. Največ sprememb ocen stanja ohranjenosti rib je posledica boljših podatkov v procesu priprave zadnjega poročila in ne dejanskih sprememb v naravi. Analiza je pokazala tudi poslabšanje stanja ohranjenosti travišč in habitatnih tipov sladkih voda ter barij.

Med grožnjami in pritiski je bilo v okviru obeh poročil največkrat izpostavljeno kmetijstvo. V obeh poročilih izstopajo tudi pritiski in grožnje s področij urbanizacije in industrializacije ter z njima povezanih dejavnosti. Grožnje in pritiski iz te kategorije so se na vrste v zadnjem poročevalskem obdobju še povečali. V poročilu za vrste iz Direktive o habitatih izstopata še antropogeno spreminjanje vodnih ekosistemov ter gozdarstvo. Zadnje je kot grožnja velikokrat omenjena tudi v poročilu po Direktivi o pticah. V zadnjih dveh poročevalskih obdobjih je bilo kmetijstvo tako pri vrstah kot pri habitatnih tipih največkrat izpostavljena grožnja. Pritiski in grožnje na habitatne tipe s področij urbanizacije in industrializacije so se v zadnjem poročevalskem obdobju še povečali, medtem ko so se pritiski iz dejavnosti antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov v zadnjem poročevalskem obdobju zmanjšali. V zadnjem poročevalskem obdobju se je zmanjšal tudi pritisk dejavnosti odzema in gojenja organizmov (brez kmetijstva in gozdarstva) na ptice.

Analiza je pokazala, da pri 73 % vrst ter pri 90 % habitatnih tipov iz poročila po Direktivi o habitatih spremembe končne ocene stanja ohranjenosti med zadnjima poročevalskima obdobjema ni. Le 3 % spremenjenih končnih ocen stanja ohranjenosti je posledica dejanskih sprememb v naravi. Preostali del sprememb je posledica uporabe drugačne metodologije za podajanje ocene in boljše kakovosti podatkov pri zadnjem poročanju. Pri analizi vzrokov za spremembe ocen velikosti populacij ptic se je pokazalo, da so te v večji meri dejansko posledica spremenjenega stanja v naravi. Pri gnezdkah je ta delež 41 %, pri prezimovalkah 88 %, pri selivkah pa 31 %.

Glede na izvedene analize lahko zaključimo, da večji delež vrst rib in piškurjev z 'ugodno' oceno stanja ohranjenosti v zadnjih dveh poročilih ni posledica izboljšanja stanja ohranjenosti habitatov, ki jih poseljujejo. Stanje ohranjenosti habitatnih tipov sladkih voda se je namreč v zadnjih treh poročevalskih obdobjih slabšalo, hkrati pa ima preko 40 % habitatnih tipov iz te skupine tudi padajoč kratkoročni trend stanja ohranjenosti.

V zadnjih dveh poročevalskih obdobjih so med pritiski in grožnjami najbolj izstopale dejavnosti s področja kmetijstva, urbanizacije, industrializacije ter antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov. Njihov pomemben vpliv se kaže s slabimi ocenami stanja ohranjenosti habitatnih tipov celinskih voda, travnišč in barij, ter vrst, ki so ekološko vezane na te ekosisteme. Kot je pokazala primerjava groženj in pritiskov v zadnjih dveh poročevalskih obdobjih, se z izjemo pritiskov in groženj s področja antropogenega spreminjanja vodnih ekosistemov na habitatne tipe, pritiski in grožnje iz ostalih najpogosteje omenjenih kategorij, ne zmanjšujejo. Dokler se ti pritiski in grožnje na habitate vrst in habitatne tipe ne bodo zmanjšali, se tudi stanje ohranjenosti teh vrst verjetno ne bo izboljšalo.

Dejavnosti s področja kmetijstva, urbanizacije, industrializacije ter gozdarstva, imajo negativen vpliv tudi na populacije ptic. Rezultati analize kažejo na slabšanje populacijskih trendov ptic, kar je še posebej izrazito pri vrstah, ki v Sloveniji prezimujejo. Pri 40 % prezimovalk je v zadnjem poročevalskem obdobju ugotovljeno poslabšanje kratkoročnega populacijskega trenda. Kar 88 % vseh sprememb ocen velikosti populacij prezimovalk je posledica dejanskih sprememb v naravi. Najbolj zaskrbljujoče je dejstvo, da tako pri gnezdkah kot pri prezimovalkah prihaja do hitrih in drastičnih sprememb trendov iz naraščajočega v poročevalskem obdobju 2007–2012 v padajočega za obdobje 2013–2018.

Analize poročil kažejo tudi, da pri nekaterih taksonomskih skupinah ni oziroma je premalo sistematično zbranih podatkov o velikostih populacij in stanju njihovih habitatov, zaradi česar stanja ohranjenosti vrst ni bilo mogoče podati. Kljub temu pa lahko tudi z omejeno količino podatkov ter poznavanjem sprememb v prostoru, opredelimo glavne pritiske in grožnje na vrste in habitatne tipe. Prepoznamo lahko najbolj ogrožene taksonomske skupine in habitatne tipe in ustrezno načrtujemo ukrepe varstva za izboljšanje njihovega stanja ohranjenosti.

5 SUMMARY

Every six years, EU Member States report to the European Commission on the conservation status of the animal and plant species and habitat types listed in Annexes I, II, IV and V of the Habitats Directive and of the implementation of national rules adopted pursuant to the Birds Directive. Coordinated reporting under these directives makes it possible to assess the results of the two directives together, as well as to examine in more detail the contribution of the Natura 2000 network to nature conservation.

In the report under the Habitats Directive for the reporting period 2013–2018, the conservation status of 30% of animal and plant species in Slovenia was assessed as favourable (FV), 38% as unfavourable - inadequate (U1), 14% as unfavourable - bad (U2) and for 18%, however, the assessment could not be given (XX). The conservation status of 38% of habitat types was assessed as favourable (FV), 32% as unfavourable - inadequate (U1) and 30% as unfavourable - bad (U2). The report included 60 habitat types and 204 plant and animal species in the continental, alpine and marine Mediterranean regions. The report under the Birds Directive included 251 bird species, and the main focus of the report was based on short-term (12-year) and long-term (21- to 39-year) population trends. The short-term population trend was assessed as increasing for 45 species (I), for 46 species as stable (S), for 58 species as decreasing (D), for 3 species as fluctuating (F), for 36 species as uncertain (U), and for 83 species it could not be estimated (Unk). The long-term population trend was assessed as increasing for 49 species, stable for 18 species, decreasing for 48 species, fluctuating for 2 species, uncertain for 1 species, and the long-term trend could not be assessed for 153 species.

The analysis of threats and pressures has shown that animal and plant species and habitat types are most threatened by activities from the fields of agriculture, urbanization and industrialization, as well as anthropogenic changes in aquatic ecosystems.

A comparison of the results of the last three reports under the Habitats Directive showed a deterioration in the conservation status of freshwater and forest habitat types, an improvement in the conservation status of reptile species and a decrease in the number of mammal species with unknown final conservation status (XX). A comparison of the last two reports under the Birds Directive showed an improvement in the short-term population trend in 23% of bird populations and a worsening trend in 20% of the population. There were no changes in 27% of the population, and no assessment of the trend for the last reporting period was given in 30% of the population.

The analysis showed that in 73% of the animal and plant species and in 90% of the habitat types reported under the Habitats Directive, there is no change in the final assessment of the conservation status during the last reporting periods. Only 3% of the revised final conservation status assessments were due to actual changes in nature. The rest of the changes were due to the use of a different methodology for giving an assessment and better data quality in the last reporting period. An analysis of the reasons for the changes in bird population size assessments has shown that these are largely due to the changed state of nature. This proportion is 41% for breeding birds, 88% for wintering birds and 31% for migratory birds.

Although in some places there is a lack of systematically collected data, even with their limited amount and knowledge of changes in space, we can identify the main pressures and threats to species and habitat types. We can identify the most endangered taxonomic groups and habitat types and thus properly plan conservation measures to improve their conservation status.

6 VIRI

1. DG Environment, 2017a. *Reporting under Article 17 of the Habitats directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018*. (Datum posodobitve: 5. 7. 2018). Dostopno na: http://cdr.eionet.europa.eu/help/habitats_art17 [20. 5. 2019].
2. DG Environment, 2017b. *Reporting under Article 12 of the Birds directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018*. (Datum posodobitve: 3. 7. 2018). Dostopno na: http://cdr.eionet.europa.eu/help/birds_art12 [27. 6. 2019].
3. Evropska komisija, 2015. *Stanje narave v Evropski uniji: Poročilo o stanju in trendih za habitatne tipe in vrste, ki jih zajemata direktivi o pticah in habitatih, za obdobje 2007-2012 v skladu z zahtevo iz člena 17 direktive o habitatih in člena 12 direktive o pticah*. Dostopno na: <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/d0fc3209-fed7-11e4-a4c8-01aa75ed71a1/language-sl> [23. 1. 2020].
4. Petkovšek, M., 2008. Poročanje o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov po 17. členu Direktive o habitatih. *Varstvo narave*, 21, 73-92.
5. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, 2019a. *Poročanje po 17. členu Direktive o habitatih*. Dostopno na: <https://zrsvn-varstvonarave.si/informacije-za-uporabnike/katalog-informacij-javnega-znacaja/porocanje-po-17-clenu-direktive-o-habitatih/> [27. 9. 2019].
6. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, 2019b. *Poročanje po 12. členu Direktive o pticah*. Dostopno na: <https://zrsvn-varstvonarave.si/informacije-za-uporabnike/katalog-informacij-javnega-znacaja/porocanje-po-12-clenu-direktive-o-pticah/> [27. 9. 2019].

Tjaša Pršin
Mihov Štradon 1
SI-1000 Ljubljana, Slovenija
tjasa.prsin@gmail.com